

B. İMAN (Ekim)

1-İman hem nurdur hem hakikattir. Hakiki İman'ı elde eden insan kâinata meydan okuyabilir.
Bediüzzaman

İman, sözlükte, bir şeye tereddütsüz inanmak ve kesin olarak, içten ve yürekten bağlanmak demektir. Dinî manası ise, Allah'ın varlığına, birliğine, tereddütsüz inanmak ve Hz. Muhammed'in (sav) peygamber olduğunu ve bize bildirdiği şeylerin hepsinin hak ve doğru bulunduğunu, hiçbir şüphe duymadan kabul ve tasdik etmektir.

Allah'a iman, Müslüman olmanın ilk şartıdır. Allah'a tam ve kâmil bir şekilde iman etmek; O'nu tanımakla, O'nu sıfatları ile bilmekle, Kur'an-ı Kerîm'de kendisini tanıttığı şekilde O'na inanmakla mümkündür. Allah'ı tanıyıp O'na iyi bir kul olmak için O'nun bize gönderdiği mesajları, istekleri ve Zatıyla ilgili bilgilerin yer aldığı Kur'an-ı Kerîm'i okumamız, öğrenmemiz, onu çok önemsememiz gerekir. Allah'ı tanıyıp sevebilmemiz ve mutlu olabilmemiz O'nun bildirdiklerini önemseyerek öğrenmemize bağlıdır.

Her Eserin Bir Ustası Vardır

Kesinlikle biliyoruz ki var olan her şeyin bir sanatkârı, ustası vardır. Bir kurşun kalemin, bir tebeşirin veya küçücük bir iğnenin dahi bir ustası, bir sanatkârı vardır. Hiç kimse, böyle basit şeylerin bile ustasız, sanatkârsız, işçisiz, tesadüfen, kendi kendine meydana geldiğini, gelebileceğini söyleyemez. Peki, insanların ve hayvanların bedenleri, organları, çiçekler, ağaçlar; kalemde, iğneden daha mı basit? Bir kaşığın ustası, sanatkârı olur da gözümüzün, kulağımızın, kafamızın sanatkârı, sahibi, ustası olmaz mı? Elbette olur. Birer sanat harikası olan organlarımız, biz görmesek bile onları yaratan ilmi ve kudreti sonsuz bir Zat'ın varlığına işaret etmektedir."

İmanın geçerli olabilmesi için bazı şartlar vardır:

- 1-İman insanın kendi isteğine (irade) dayanmalı, baskı ve tehdit gibi durumlarda gerçekleşmemiş olmalıdır.
- 2-İmanın tüm esaslarına eksiksiz inkâr etmeden inanmalı. Birisini bile kabul etmemek imanı geçersiz kılar.
- 3-Mümin, "Benim işlediğim bu sayısız günahlarla cehenneme gireceğim kesindir!" türünden ifadelerle Allah'ın rahmetinden ne ümitsiz ne de "Ben Cennete gireceğim garanti, çünkü benim kalbim temiz!" diyerek emin olmamalı. Devamlı korku ile ümit (Havf ve Reca) içinde olmalı.
- 4-"Bence öyle değildir..!" diyerek Din ve iman esaslarını hafife almamak.

Hücrelerimiz Tesadüf Eseri Ortaya Çıkmış Olamaz

Geniş bir salonda elli tane sandalyeyi karmaşık bir halde gördüğümüzde "Bunların rastgele atmışlar, her biri düştüğü yerde kalmış, karmakarışık görünüyorlar." diye düşünürüz. Fakat o sandalyeler belli bir hesap, plan ve ölçüye göre salonda dizilmiş olarak duruyorsa ortada bir güzellik, nizam, intizam görülür. O zaman, "Bunların akıllı, hesap kitap bilen, zevk sahibi biri, emek çekerek belli bir şekle sokmuş. Kimin yaptığını görmedik, ama mutlaka bunları düzenleyen biri olmuş." deriz.

Bir binanın yapısındaki taşların, tuğlaların tesadüfen bir araya gelerek kendi kendilerine o güzel nizam ve intizamı sağlayarak omuz omuza vererek düzgün bir duvar meydana getirmelerini kabul etmek mi, yoksa bir usta ve sanatkâr tarafından o taşların ve tuğlaların bir araya getirilip duvar örüldüğünü kabul etmek mi daha mantıklıdır? Bir usta tarafından duvarın örüldüğü kabul edilmediği takdirde her bir tuğlanın hem yöneten hem yönetilen hem de maharetli bir sanatkâr olduğunu kabul etmek gerekir.

Yetişkin bir insanın vücudunda yaklaşık 100 trilyon hücre vardır. Hücreler, insan vücudunu meydana getiren en küçük yapı taşlarıdır. Küçük bir tavuk kümesindeki 500 tuğla bile rastgele, kendi kendilerine o küçük yapıyı meydana getiremez. Öyleyse trilyonlarca akılsız, bilgisiz hücrenin tesadüfler sonucunda veya kafa kafaya vererek birlik ve beraberlik içinde hareket ederek insan vücudunu meydana getirmesi mümkün müdür?

Kuklaların gerisinde onları hareket ettiren, görünmeyen insan elinin varlığını düşünürüz, biliriz ve aklımızla anlarız.

İnsanın; aynen kuklaları hareket ettiren, oynatan bir elin varlığını kabul ettiği gibi kâinattaki canlı-cansız her varlığı da yaratan, yöneten, sonsuz ilim ve kudret sahibi bir yaratıcının var olduğunu akıl gözüyle görüp inanması gerekir. İşte aklın yaratılış sebebi budur. Aksi takdirde insan, akli olduğu halde akılsız gibi davranırsa insanlığının bir anlamı kalmaz.

Hiçbir Şey Tesadüf Eseri Olamaz

Hepimiz biliyoruz ki bir ilaç, farklı farklı kimyasal maddelerin çok hassas ölçüler içinde bir araya getirilmesiyle meydana gelir. "Bu kimyasal maddeler bir rastlantı sonucu, tesadüf eseri birleşerek bir kimyasal bileşik meydana getirdi ve bu faydalı ilaç ortaya çıktı." diyebilir miyiz? Kesinlikle diyemeyiz.

İlaçların her birini; yıllarca emek vererek aklını kullanarak çok ince ve hassas hesaplarla değişik kimyasal maddelerden bir araya getirip yapan bir kimyager vardır. Bu ilaçlar bir kimyageri gösterir. Bunun gibi insanların ve diğer canlıların bir ilaçtan çok daha karmaşık ve uyumlu olan vücutları, topraktaki elementlerin rastlantılar sonucu gelişigüzel bir araya gelerek meydana getirmesi mümkün değildir. Bu misalleri akıl ve mantığımızla çoğaltarak, geliştirerek düşündüğümüzde şu sonuca varırız: Kâinat içindeki varlıklar kendi kendilerine, rastgele, tesadüfen oluşup ortaya çıkmış olamaz. Ben görmesem bile mutlaka her şeyi gören, bilen, kudreti sonsuz ve hükmü her şeye yeten biri var.

Allah'ın Varlığının İspatı?

İmam-ı Azam Ebu Hanife daha küçük bir çocukken, yaşadığı Bağdat şehrine inançsız bir adam gelmişti. Adam kendine çok güveniyordu. "Kim bana Allah'ın varlığını ispat edebilir?" diye sordu. Oradakiler İmam-ı Azam'ı gösterdiler. İnançsız adam küçümseyen bakışlarıyla şöyle bir süzdü küçük bilgin ve dedi ki; "Hadi bakalım ispatlasın da görelim." Büyük bir meraklı kitlesi toplanmıştı etrafında.

Bu sırada İmam-ı Azam:

- Benim kitaplarım evde kaldı. Gidip onları getireyim önce, diyerek ayrıldı. İmam-ı Azam uzun bir süre gelmedi. Ama herkes bu işin içinde bir gariplik olduğunu da seziyordu. Çünkü İmam-ı Azam dosdoğru bir insandır. Yalan söylemez ve sözünde durur. Gelmeyecekse mutlaka söyler, ya da haber gönderir, diye düşündüler. Böylece bir hayli zaman geçtikten sonra çıkıp geldi küçük bilgin.

İnançsız adam İmam-ı Azam'a sordu: - Nerede kaldın? Yoksa Allah'ın varlığını ispatlayamam diye mi korktun?

İmam-ı Azam gayet rahat ve soğukkanlılıkla cevap verdi:

- Hayır, böyle bir korkum yok. Çünkü Allah'ın varlığını ispatlamak çok kolay bir konudur. Ancak benim gecikmemin bir sebebi var. Benim evim karşı kıyıda. Biliyorsunuz, Bağdat'ın ortasından kocaman bir ırmak akar. Karşıya geçtikten sonra büyük bir sel ve fırtına çıktı. Tekrar dönmek için ne bir sandal, ne bir köprü kaldı. İnançsız adam sordu: - Peki, şimdi nasıl geçip geldin? İmam-ı Azam cevap verdi:

- İşte ben de onu anlatacağım. Geldim kıyıya, birde baktım ki, kocaman taşlar kıyıda yuvarlanıp atladı ırmağın içine. Üst üste atlayan taşlardan köprü ayakları meydana geldi. Bu arada havada kendi kendine uçan uzun tahtalar bu ayakların üzerine örtüldü. Arkasından çiviler yine havada uçuşarak kurşun gibi saplanıp tahtaları ayaklara tutturdular. O sırada kıyıda toprak ayağımın altından kayarak bu tahtaların üstünü kapattı.

Büyük ve rahat bir yol gibi, kocaman bir köprü meydana geldi. Ben de üzerinden yürüyüp geçtim ve geldim.

Herkes şaşkınlıkla bu sözleri dinlerken, inançsız adam dedi ki:

- Karşıma küçük bir bilgin diye akılsız bir çocuk mu çıkardınız? Bir yığın saçma ile uğraşacak vaktim yok benim. Bu çocuk koskoca bir köprünün kendi kendine oluştuğunu anlatıyor. Hiç yapan, çalışan olmadan köprü oluşur mu?

Bunun üzerine İmam-ı Azam, adama bakmış ve şöyle konuşmuş:

- Peki, bir köprü mü daha sanatlı ve büyüktür, yoksa dünya mı?

- Elbette dünya çok daha büyük ve sanatlıdır.

- Öyle ise dünyaya göre çok daha küçük ve sanatsız olan bir köprünün kendi kendine olamayacağını söylüyorsun da, bu muhteşem dünyanın nasıl kendi kendine oluştuğunu söyleyebiliyorsun? Köprüyü bir yapan vardır, ustasız olmaz, diyorsun. Peki, bu dünyayı yaratan, yapan birisi olması gerekmez mi? İnançsız adamın bütün keyfi kaçır bir anda.

Kızarıp bozarır, yutkunur bir süre. Sonra çaresizlik ve perişaniyet içinde: "Peki der, kabul ediyorum ki, bu dünya kendi kendine olmamıştır. Onun da yaratıcısı vardır." Bunu üzerine İmam Azam, "İşte o yaratıcı Allah'tır." der.

2- "İman, insanı insan eder. Belki insanı sultan eder!" Bediüzzaman

Allah'a İman Müslüman Olmanın ilk Şartıdır

Allah'a tam ve kâmil bir şekilde iman etmek; O'nu tanımakla, O'nu sıfatları ile bilmekle, Kur'an-ı Kerim'de kendisini tanıttığı şekilde O'na inanmakla mümkündür. Allah'ı tanıyıp O'na iyi bir kul olmak için O'nun bize gönderdiği mesajları, istekleri ve Zatiyla ilgili bilgilerin yer aldığı Kur'an-ı Kerim'i okumamız, öğrenmemiz, onu çok önemsememiz gerekir, Allah'ı tanıyıp sevebilmemiz ve mutlu olabilmemiz O'nun bildirdiklerini önemseyerek öğrenmemize bağlıdır.

Kur'an-ı Kerim'de yüce Rabbimiz kendisini bize şöyle anlatmaktadır:

"(Ey Resulüm) İnsanlara de ki: O, Allah'tır, gerçek ilahdır ve tektir. Allah Samed'tir. (Hiçbir şeye muhtaç değildir. Her şey Q'na muhtaçtır.) O doğurmamış ve doğrulmamıştır, yaratılmamıştır. O'nun dengi, benzeri, eşi ve ortağı yoktur." (ihlas Suresi 1-4. ayetler) İnsan, kendisini Allah'ın varlığını inkâr etmeye şartlandırmazsa kendi varlığına inandığından daha fazla, Allah'ın varlığını da aklı ile kavrayabilir. Üstelik bunu başarmak insan için hiç zor değil, aksine çok kolaydır. Dini eserlerimizde Allah Teâlâ'nın varlığı ve sıfatları, en güzel şekilde anlatılmıştır. Bu bilgiler, karanlık yerlerde yol alırken elimizdeki fener gibidir. Önemli olan feneri bulup onu doğru kullanmaktır.

İman, kişiden kişiye değişebilir. Bazı insanlar vardır ki, dünyaya meydana okuyacak ölçüde çok güçlü bir imana sahiptirler. Bazı insanlar da vardır ki, iman sahibidir ama inandığı esaslara gereken ciddiyeti göstermez. O yüzden iman kuvvetlilik ve zayıflık bakımından ikiye ayrılmıştır:

1-Taklidi iman, Ana - babadan, hocadan, duyduğu ve öğrendiği şekilde, mesele üzerinde düşünmeden ve anlamadan iman esaslarına bağlanmak demektir. Taklidî iman özellikle bu zamanda bazı şüphe ve vesveselere maruz kalabilir ve sarsılıp yıkılma tehlikesi geçirebilir.

2-Tahkiki iman, imana ait bütün meseleleri delilleriyle, anlayarak bilmek, kabul (tasdik) etmek, şüphesiz inanmaktır. Böyle bir iman şüphe ve vesveseler karşısında sarsılıp yıkılmaktan kendini koruyabilir.

İmanın İnsan İçin Önemi Nedir?

İman, insanın yaratılma sebebidir. Yani o, Yaratan'ını imanla tanımak ve ibadet etmek için yaratılmıştır. İnsan bu yaratılış gayesine uygun hareket ederse ahirette sonsuz (ebedî) mutluluğa nail olacak, cennete girecek, aksi takdirde cehenneme atılacak, ebedî zorluğa ve işkenceye maruz kalacaktır.

Bu bakımdan iman, insan için ebedî mutluluğu kazanma vesilesidir ve cennete giriş anahtarıdır. İmansız cennete girilmez. Bu bakımdan insanın iman etmesi ve bu imanını son nefesine kadar kaybetmeden veya zayıflatmadan koruması (muhafaza), dünyadan da, dünya içindeki her şeyden de daha kıymetli bir nimettir. İmanın bu büyük öneminden dolayıdır ki,

Peygamberimiz (asm) bir hadîs-i şeriflerinde: "İmanınızı lâ ilâhe illâllah diyerek yenileyiniz buyurmuş; İmanı yenilemenin ve muhafaza etmenin ehemmiyetine dikkatimizi çekmiştir.

İmanı koruma ve takviye etmek bir müminin en önemli meselesidir. Öncelikle imanı korumak için takvaya önem vermek gerekir. İman takva(Gottesfurcht) kalesinde korunur. Takva olmazsa iman yıkılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. İmanı takviye etmek için imani eserleri bolca okumak ve müzakere etmek gerekir. İlim ile gelen iman meselelerini kavramadan, insanın hayatında yer bulamaz. Önce aklın tatmini gerekir.

Bu sebeple tahkiki iman dersini veren eserleri okumak son derece önemlidir. Bu çağın özelliğinin bir gereği olarak, dini ilimlerin yanında fen bilimlerinin de okunması zorunlu hale gelmiştir. Çünkü "kalbin nuru dinî ilimler olduğu gibi, aklın ziyası(ışığı) da fen bilimleridir."

Allah'ı Niçin Göremiyoruz?

İnançsız bir adam, İmam Azam Hazretleri'ne şöyle bir soru sorar: "Peki Allah varsa O'nu niçin göremiyoruz?" İmam-ı Azam soruyu pek kolay bulmuşçasına tebessüm etmiş. "Önce bize biraz süt versinler de sohbetimiz biraz daha tatlı olsun" demiş. İnançsız adam dudaklarını kemirerek "iyi olur ya hem içer hem konuşuruz."

Sütler gelmiş. O zaman sütü tatlandırmak için içine pekmez katılmış. Tabii şimdiki şekerler yok henüz. Adam sütünü tatlandırıp içmeye başlamış. Fakat İmam-ı Azam adama bir kaşık daha pekmez sunmuş:

"Buyurun sütünüzü tatlandırın."

Adam: "Sağ ol, ben pekmezi karıştırdım, sütüm pekmezlidir. Sen benim soruma cevap ver şimdi." İmam-ı Azam önce sütün pekmezini, bugünkü tabiriyle şekerini halledelim demiş. Adam biraz daha kızgın söylenmiş: "Benimkisinin pekmezi vardır dedim ya!" İmam-ı Azam: "İnanmam." Adam büsbütün kızgın: "Niçin inanmıyorsun!?" "Ben görmediğim şeye inanmam. Süte karıştırdığın pekmezi gösterirsen inanırım." Adam, çattık belaya der gibi başını iki yana sallayıp bağırması: "Süte karıştırılmış pekmez görünür mü? Onu gözüne gösteremem ama içersen tadını dilin anlar. Çok merak ediyorsan gözünle değil ama dilinle sütün tatlandığını görebilirsin. Hem bununla da niye uğraşıyoruz? Sen bana sorunun cevabını söyle bakalım!"

İmam-ı Azam tatlı tatlı tebessüm ederek demiş ki: "Bana fırsat vermediniz ki, sorunuzun cevabını kendiniz verdiniz."

Adam: "Nasıl yani?"

İmam-ı Azam: "Nasılı var mı? Sütün içine karıştırılmış pekmezi nasıl görülmezse Allah vardır ve bu gözümüzle görünmez. İçtiğimiz sütün yağın da gösteremezsiniz. Ama süt çok güzel ve yağlıdır. Onu da gözümüzle değil dilimizle tadınca anlarız."

Demek ki bu dünyada ki pek çok şeyi de biz gözümüzle göremiyoruz. Ancak onları meydana getirdikleri tesirlerden ve eserlerden anlıyoruz. Ya da bir başka duyu organımızla varlıklarını anlıyoruz. Siz sütün yağın ve şekerini bile göremediğiniz halde Allah'ı görmek istiyorsunuz. Halbuki bu gözümüz dünyadaki her şeyi göremeyen sınırlı bir gözdür. Aynen bunun gibi, bizde Allah'ı gözümüzle bu dünyada göremiyoruz ama, O'nun yarattıklarını, eserlerini görüyoruz. Meydana getirdiği tesirleri anlıyoruz. Ama maddi gözümüzle değil, manevi gözümüzle oluyor bu iş.

a) Yaratılış kapasitemiz Allah'ı görebilecek bir güçte değildir. Çünkü görme, ihâta yani her şeyiyle kuşatma, içine alma meselesidir. Mesela mikro âlemde virüsleri, bakterileri, makro âlemde ise kâinatın tamamını göremiyoruz. Gözlerimizin bir görme kapasitesi vardır ve bu konuda onlar yetersiz kalırlar.

Nitekim En'am suresinde 6/103: „O'nu gözler ihata edemez; O(nun ilmi) ise bütün gözleri ihata eder.“

b) Allahu Teâlâ'nın benzeri ve zıddı yoktur. Bizim varlık âleminde bir şeyi görüp onu bilmemiz o şeyin benzerinin veya zıddının olması sebebiyledir. Soğuk olmasaydı sıcaklığı, ışık olmasaydı karanlığı bilemezdik. O yüzden Allah'ı kavrayabil memiz mümkün değildir. Çünkü O'nun varlıkta ne bir benzeri ne de bir zıddı vardır.

İbrahim Hakkı Hz der ki: „ Bulunmaz Rabbimin zıddı ve niddi, misli, âlemde ve suretten münezzehtir, mukaddestir.

c) Rabb'imiz, gözün görme sınırlarını aşan bir tarzda meydana çıkmasından, azamet ve ihatasından dolayı gizlenmiştir. Bunu güneş misaliyle anlatmaya çalışalım: Eğer güneşi bütün gökyüzünü kuşatacak, dünyanın dört bir yanına ışıklarını verecek derecede büyütmek mümkün olsaydı, artık onu görmemiz mümkün olmazdı. Çünkü güneşin sürekliliğiyle, gece ortadan kalkıp her an gündüz olacağı için, güneşin ne olduğunu bilmemiz, ışıktan söz etmemiz de mümkün olmayacaktı. Tasarrufu dışında bir ânın dahi düşünülmemeyeceği Allah da, varlığını kâinatta kesintisiz olarak her an, her saniye, hayat, ilim, rahmet, irade ve kudret gibi sıfatlarıyla öyle şiddetli hissettirmektedir ki, varlığı, gaflet sahiplerinin nazarında düşünülemez ve hatıra getirilemez oluyor.

d) İmtihan dünyası bunu gerekli kılmaktadır. Herkes, gözüyle Allah'ı görseydi o zaman imtihan sırrı ortadan kalkardı. Bu durum imtihan yapan bir öğretmenin, soruları sorduktan sonra cevabını yazdırmasına benzerdi. Maksat inananla inananın, iyiyi kötünün ortaya çıkması olduğuna göre Allah, imtihanın gereği olarak kendisini gizlemiş, ama eserleriyle varlığını akıl gözlerimize sunmuştur.

3- Allah'ın Varlığının Delilleri

Hız. İbrahim (a.s) henüz çocuk denilebilecek yaşlarda iken, putların ne kadar yararsız olduğunu biliyordu. Ailesi ve çevresindeki insanlar puta tapıyorlardı ancak Hız. İbrahim (a.s) bunun yanlışlığının farkındaydı. Hız. İbrahim bir gece gökyüzünde parlak bir yıldız gördü. Yıldız çok parlaktı. "Benim Rabb'im budur!" dedi.

Fakat sonra ayı gördü. Gökyüzünde inci misali parlayan ay onu çok etkilemişti. "Benim Rabb'im budur!" dedi. Ancak sabahleyin ay batıp güneş doğunca ayın da rabbi olamayacağını anladı.

Güneş gökyüzündeki yerini alınca etrafı bir sıcak kapladı. İbrahim (a.s) "Benim Rabb'im budur!" dedi. Güneş battığı zaman yine hayal kırıklığına uğramıştı.

Sonra düşündü. "Beni ve tüm varlıkları yaratan bir ilah olmalı. Fakat ben onu göremiyorum. Çünkü ben onu görebilecek güce sahip değilim. Yaratılışım onu göremeyecek şekilde. Benim bu düşüncem hakikatin ta kendisidir.

Her varlığı yaratan sonsuz ve eşsiz kudreti olan bir ilah vardır. İşte benim görevim ona ibadet etmektir!" Onun bu düşüncesi, insanın yalnızca aklını kullanarak Allah'ın varlığını bulabileceğinin en büyük kanıtıdır.

Varın ispatı yokun ispatından her zaman daha kolaydır. Bir elma cinsinin yeryüzünde bulunduğunu, bir tek elmayı göstermekle ispat edebiliriz. Hâlbuki yokluğunu iddia eden kimse bütün yeryüzünü, hatta kâinatı dolaşp, ancak ondan sonra onun yokluğunu ispat edebilir. Bu ise, imkânsızlık çapında bir zorluk demektir. Öyleyse diyebiliriz ki, yok hiçbir zaman ispat edilemez...

Bir insanın gözünün görmesi için güneşe; kulağının duyması için havaya; akciğerlerinin nefes alması için oksijene ihtiyaç vardır. Bu durum açıkça güneş, atmosfer, oksijen ile insanların ilgili organları arasında yakın bir bağ olduğunu gösterir. Yani, gözü kim yaratmışsa, güneşi de o yaratmıştır. Kulağı kim yaratmışsa, atmosferi de o yaratmıştır. Akciğerleri kim yaratmışsa, oksijeni de o yaratmıştır. Bütün bunları sonsuz ilim, hikmet ve kudrete sahip olan Allah'tan başkasına vermek elbette mümkün değildir.

Bir sarayın kapılarından 999'u açık, biri kapalı olsa, kimse o saraya girilemeyeceğini iddia edemez. İşte inkârcı, devamlı surette kapalı olan o bir tek kapıyı nazara verip onu göstermek ister. Aslında o kapı da, onun ve onun gibi olanların gözlerine çekilmiş perde sebebiyle onların ruh dünyalarına kapalıdır. Mü'min için kapalı kapı yoktur. Yeter ki gözlerini yummasın!.. Zaten 999'u herkese açıktır. Hem de ardına kadar...

Yavru ördek, yumurtadan çıktığı anda yüzmesini becerebiliyor. Kozadan çıkan karıncalar, hemen dehliz kazmaya başlıyorlar. Arı, çok kısa zamanda sanat harikası olan peteği; örümcek ise, gergef inceliğindeki ağını örebiliyor. Bütün bunlardan anlıyoruz ki, bunlar ve bunlar gibi olanlar başka bir âlemde kendilerine öğretilen malumatla ve yaratılıştan gelen bir kabiliyetle iş görüyorlar. Hâlbuki insan, her şeyi bu dünyada öğrenmek mecburiyetindedir; hem de varlıklar arasında istidatça en mükemmel yaratık olduğu hâlde. Demek oluyor ki, diğerlerine bu hususiyetleri veren bizzat kendileri değil, her yaptığını hikmetle yapan bir Zat'tır ki, onlara böyle ihsanda bulunmuş...

Kilometrelerce ötede yumurtalarını bırakıp dönen yılan balıklarının yavruları, yumurtadan çıkar çıkmaz yola koyulur ve annelerini sanki elleriyle koymuş gibi bulurlar. Bunu ilâhî bir sevkten başka ne ile izah edebiliriz? Hayvanlarda gördüğümüz bu harikuladeliik, ancak ve ancak Allah'ın (celle celâluhu) bir vergisi olarak açıklanırsa, işte o zaman buna akli ve mantikî bir açıklama nazarıyla bakılabilir. Yoksa başka her yorum, sadece bir safsatadan ibaret kalır...

"Bir köy muhtarsız olmaz, bir iğne ustasız olmaz, sahipsiz olmaz, bir harf kâtipsiz olmaz; biliyorsun. Nasıl oluyor ki, nihayet derecede muntazam mükemmel şu memleket dünya hâkimsiz olur?"

Ahirete İman ve Haşir Akidesi

Öldükten sonra dirilmeye inanmak insan oğluna ömrün her devresinde saadet getirmiştir. Zira çocuklar, gençler ihtiyarlar ancak haşire inanmakla mutlu olabildiği gibi sosyal hayatta refaha ulaşmak haşire inanmakla mümkün olmuştur. Meseleyi misallerle ele alalım:

Çocuklar: Çocukların büyükleri gibi ölen yakınlarını unutmak için unutturucu uğraşları olmadığından saplantı haline gelen ölüm gerçeğini aklından atamayacak, ancak öldükten sonra dirilmeye inanmakla kalbi feraha erecektir.(Mesela

babası ölen bir çocuk: Babam öldü ama cennete gitti. O şimdi gittiği yerde daha mutlu. Bizde bir zaman sonra onun yanına gidip hiç ayrılmayacağız. Diyebilirse teselli olur.)

ihthiyarlar: Hayat yolunun sonuna gelmiş ihtiyarlar. Ancak ölümün idamı ebedi değil fani hayattan baki hayata geçiş olduğuna inanırlarsa hayattan zevk alabilirler.

Gençler: Hareket ve aksiyonun temsilcileri gençlerdir. Onlar hayatı hem cennete hem cehenneme çevirebilirler. Gençlerin azgınlıklarını, haddi aşmalarını önlemek ancak haşir akidesine inanmakla mümkün olur.

Hastalar: Hasta hastalığı ebedi aleme gidişte bir araç olarak görürse ve:

“Evet ben gidiyorum fakat öyle bir yere gidiyorum ki orada ancak mutluluk var” Diyecek inancı varsa mutlu olabilir. Yine “Evet ben hastayım fakat benim Rabbim çektiğim çileleri karşılıksız bırakmaz; mutlaka ahrette karşılığını verir.” Diyebilirse ızdırıp ve sıkıntılara katlanabilir.

Mazlumlar: Zulme uğramışlar gördükleri zulümlerin adil bir mahkemede karşılığını göreceklarını ve zalimlerin cezalandırılacağına inanırlarsa mutlu olabilirler.

Bütün musibet zedeler: Başına gelen musibetlerin (sel, yangın, savaş, kaza) ahirette kendisine ihsan olarak geri döneceğine inanırsa teselli olabilir.

Milletler ve Devletler: Millet ve Devletler ancak haşir akidesi ile ihya edilebilir.(rüşvet, adam kayırma, sahtekarlık olmaz)

Adalet: Adaletin ihyası ancak haşir akidesi ile mümkündür. Suçlu çeldirici deliller gösterip haklı görünebilir. Ancak her şeyin ortaya çıkacağı haklı ile haksızın ayrılacağı bir mekanın olacağına inanırsa gerçek adalet tesis edilebilir. (Efendimize (sav) anlaşılamayan iki sahabe geldi. Efendimiz “Bana inandırıcı delil getireni haklı bulurum. Fakat daha sonra ALLAH’a hesap vereceksiniz unutmayın” dedi. Bu sözlerden sonra iki sahabede ağlayarak haklarını birbirlerine helal ettiler... işte gerçek adalet.

Gıybet: öldükten sonra dirilmeye inanan insan Müslüman kardeşini asla arkasından çekiştirmez. Zira fertleri birbirine düşüren ve hayatı içtimaiyi felce uğratan gıybetten daima uzak durur.

Evet yukarıda izah edildiği gibi haşire inanmak hem ferdin hem de toplumun refahını sağlar.

Hazret-i İbrahim Filistin'den kalkıp sık sık Mekke'ye geliyor, oğlu İsmâil ile hanımı Hacer'i ziyaret ediyordu. Bu mûtaad ziyaretlerinden birinde, yolculuğunu sahilden yapmak zorunda kalmıştı. Deniz kenarında bir hayvan leşi gördü. Leş üzerine dalgalar vuruyor ve dalgalarla birlikte gelen balıklar ve deniz hayvanları, o leşten yiyorlardı. Dalga çekilince, bu defa da kara hayvanları ve kuşlar leşin başına üşüşüyorlardı. Her bir hayvan, leşten bir parça koparıp midesine indiriyordu.

Gördüğü bu manzara Hz. İbrahim'in merakını çekti. "Cenâb-ı Hak, acaba bu hayvanı nasıl diriltecek? Herbiri başka bir hayvanın midesinde olan zerrelere nasıl toplayıp bir araya getirecek?" diye düşündü.

Bu düşünce, onda "dirilme" hâdisesini gözüyle görmek arzusunu uyandırmıştı. Allah'a yönelerek,

"Ey Rabbim! Ölülerini nasıl diriltirsin? Bana göster" diye dua etmeye başladı.

Hz. İbrahim'in bu dua ve niyazına Allah: "Ey İbrahim! Ölülerini Allah'ın dirilteceğine îmanın yok mu? Bu hususta herhangi bir şübhen mi mevcut?" sorusuyla karşılık verdi.

Hazret-i İbrahim cevaben: "Ey Rabbim! Ben ölülerini dirilteceğine kesin olarak inanıyor, bu hususta hiçbir şübhe duymuyorum. Ancak bu hârika olayı gözümle de görüp kalben tam tatmîn olmak istiyorum" dedi. İnsan bâzan, kesin olarak bildiği, inandığı şeyleri, gözüyle de görmek ister. Bu, son derece tabîî bir haldir.

Cenâb-ı Hak, Hazret-i İbrahim'in, ölülerini nasıl diriltildiğini görme isteğini kabul ederek, ona:"Ayrı cinsten 4 kuş al. Onları önce iyice kendine alıştır. Sonra kes. Parçalarını birbirine karıştır. Bu parçalardan herbirini etrafında görünen şu dağların ayrı bir yerine koy. Sonra o kuşları isimleriyle çağır. Sür'atle, âzaları tam ve diri olarak sana geldiklerini göreceksin" dedi.

Hazret-i İbrahim verilen bu emri yerine getirdi. Önce kuşları bulup kendine alıştırdı. Sonra kesti. Tüylerini yolarak herbirini 4 parçaya ayırdı. Her parçayı diğerleriyle karıştırarak, başlarını da yanlarına koydu. Dört ayrı dağın tepesine baktı. Sonra o kuşları, isimleriyle çağırdığı zaman, hepsinin canlı olarak kendisine uçup geldiğini gördü.

Bu manzara karşısında kalbi heyecanla çarpmaya başlamıştı. Çünkü ölülerin dirilişi hakikatini bizzat görme nimetine nail olmuştu. Bundan dolayı, Allah'a hamd ve şükürlerde bulunuyordu.

4- Her Şeyi Allah Yarattı, -Haşa- Allah'ı kim Yarattı

Aynı soru müşrikler tarafından bizzat Peygamber Efendimize (asm.) sorulmuş ve bu soru üzerine Cebrail (as.), Allahü Azîmüştân'dan İhlâs Sûresini cevap olarak getirmiştir. Bu sûre ile şirkin bütün nevileri kökünden kesilip atılıyor, tevhidin bütün mertebeleri en güzel bir şekilde izah ve ispat ediliyordu. Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm.) de bu soruyu soran kimselere yine İhlâs Sûresi ile cevap verilmesini beyan buyurmuşlardır. "De ki: O Allah'dır, Ehad'dir. (O) Allah'tır, Samed'dir. Doğurmadığı gibi, doğmamıştır da. Hiçbir şey O'nun dengi (ve benzeri) değildir." Bu sûre Allah'ın varlığının, birliğinin, eşi ve dengi olmadığının en güzel, en cami bir ifadesidir ve Kur'ân-ı Kerîm'in tevhid noktasında bir özeti gibidir. Bu konudaki diğer âyet-i kerîmeler, bir bakıma bu sûrenin tefsiri hükmündedirler.

Şimdi uzun bir tren düşünüyoruz. Soru sahibi soruyor: "Bu en arkadaki vagonu kim çekiyor?" Biz cevap veriyoruz: "Onun önündeki vagon çekiyor." Soru sahibi tekrar soruyor: "Peki o vagonu kim çekiyor?" Biz yine cevap veriyoruz: "Onu da önündeki vagon çekiyor." Soru sahibi sorusuna devam ediyor: "Peki onu kim çekiyor?" Biz de cevaplıyoruz: "Onu da önündeki çekiyor." Sorular devam ede ede nihayet ilk vagona sıra geliyor. Soru sahibi tekrar soruyor: "Peki bu vagonu kim çekiyor?" Biz yine cevap veriyoruz: "Onu bu lokomotif çekiyor." Soru sahibi tekrar soruyor: "Peki bu lokomotifi kim çekiyor?" Biz cevap veriyoruz: "Bu lokomotifi kimse çekmiyor. O kendi kendine hareket ediyor."

Lokomotif hakkındaki bu izahımızdan sonra soru sahibi hâlâ onu çeken bir şey arıyor ve tekrar soruyor: "Dediğini anladım, ama bu lokomotifi kim çekiyor?" Biz diyoruz ki: "Anlamamışsın, çünkü anlasaydın aynı soruyu tekrar sormazdın. Bak sana bir daha anlatayım: Lokomotif denince raylar üstündeki bir vagon dizisini çekmede kullanılan, buharla ya da bir motorla çalışan makineyi kastederiz. Sen lokomotifin ne demek olduğunu bilmiyor ve onu vagon ile karıştırıyorsun. Vagon hakkında sorabileceğin ve sorduğunda cevap alabileceğin bir soruyu lokomotif hakkında da sorabileceğini ve sorduğunda cevap alabileceğini zannediyorsun. Ama hâl böyle değildir. Vagon hakkında, 'Onu kim çekiyor?' diye bir soru sorabilirsin, ama lokomotif hakkında böyle bir soru sormazsın. Çünkü lokomotif çekilmez, o başkasını çeker."

Biz bu detaylı açıklamayı yaptıktan sonra soru sahibi şöyle diyor: "Tamam tamam anladım, hem de çok iyi anladım. Ama bu lokomotifi kim çekiyor?" Yahu sen bizi hiç anlamamışsın. Eğer bir parça anlasaydın, sorunun anlamsızlığını anlar ve tekrar sormazdın. Bak sana bir daha anlatayım: Vagon çekilen şey; lokomotif de çeken şeydir. Eğer lokomotif de vagon gibi çekilseydi, ona lokomotif değil, vagon denilirdi. Bak, isimleri bile farklı. Birisi vagon, diğeri lokomotif...

Eğer ikisi de aynı kanunlara tabi olsaydı, bunlara iki farklı isim konulmaz, hepsine vagon denilirdi. Ama durum böyle değil. Sen vagon ile lokomotifi karıştırıyorsun. Şimdi bir daha söylüyorum dikkat et! Vagonu bir çeken olur, ama lokomotifi çeken olmaz. Zaten lokomotif, çekilmediği ve başkasını çektiği için bu ismi almıştır. Sen sorunda lokomotifi vagon gibi kabul ediyor ve hata yapıyorsun. Lokomotif hakkında böyle bir soru sormazsın. Bu soru lokomotifin tanımına zit ve cevabı olmayan saçma bir sorudur. Bu kadar açıklama yaptıktan sonra soru sahibi şöyle diyor: "Tamam hepsini anladım, hatta harfi harfine anladım. Ama bu lokomotifi kim çekiyor?" Siz olsaydınız, bu kişiye bütün bunlardan sonra ne cevap verirdiniz? Aynen bu misalde olduğu gibi, soru sahibi diyor ki: "-Hâşâ- Allah'ı kim yarattı?" Biz de cevap veriyoruz: "Allah yaratılmamıştır. Allah bu yaratılanları yaratandır ve O'nun hakkında böyle bir soru sorulamaz."

Bu cevabımızdan sonra soru sahibi şöyle diyor: "Tamam tamam anladım, ama Allah'ı kim yarattı?" Biz yine cevap veriyoruz: "Bak, sen anladığını zannediyorsun, ama hiçbir şey anlamamışsın. Sana bir daha anlatayım: Allah denince her şeyi yaratan, kendisi ise yaratılmayan bir zat aklımıza gelir. Eğer O yaratılsaydı, O'na Allah demezdik. Ona Allah dememizin sebebi, yaratan olup yaratılmamış olduğu cihetledir. Sen bir hata yapıyorsun ve yaratılanlar hakkında sorabileceğin bir soruyu Allah hakkında da soruyorsun. Böyle bir soru Allah hakkında sorulamaz."

Bu cevabımızdan sonra soru sahibi şöyle diyor: "Tamam şimdi anladım, hem de çok güzel anladım. Ama anlamadığım bir şey var, Allah'ı kim yarattı?" Yahu sen divane olmuşsun, ben ne diyorum sen ne diyorsun! "Anladım." diyorsun, ama hiçbir şey anlamıyorsun. Bak sana bir daha anlatacağım: "Allah o zata denilir ki, kendisi ezeldir ve yaratılmamıştır. Ezeli olmayana ve yaratılana zaten Allah denilemez."

Dolayısıyla sen Allah'ı kabul ettiğinde, O'nu isim ve sıfatlarıyla kabul etmen gerekir. Senin önce Allah kabulünde bir yanışın var. Sen Allah'ı isim ve sıfatlarıyla kabul etmiyorsun. Allah'ı -hâşâ- O'nun yarattığı mahlûklara benzetiyor ve mahlûklar hakkında sorabileceğin ve sorduğunda cevap alabileceğin bir soruyu Allah hakkında da soruyorsun. Bu soruyu sorma sebebin Allah hakkındaki yanış kabulündür. Senin ilk yapman gereken şey, Allah hakkındaki bu yanış kabulünü düzeltmendir. Hem şunu bil ki, eğer Allah'ı bir yaratan olsaydı, zaten O'na Allah denmezdi.

Allah yaratılmayan zata verilen addır. Sen eğer Allah'ı kabul ediyorsan, O'nu bu sıfatıyla kabul etmelisin. Bu sıfatıyla kabul etmezsen, senin kabul ettiğine Allah denmez. Sen farazi bir varlığa Allah adını koymuşsun ve O'nun hakkında bu soruyu soruyorsun. Eğer Allah dediğinde kimi kastettiğini bilseydin, böyle bir soruyu sormazdın. Senin hâlin şu soruyu soran kişinin hâline benziyor: "Ağabeyin senden kaç yaş küçüktür?" Ağabeyim benden küçük olmaz ki. Ağabey dediğimizde, yaş itibarıyla diğer kardeşten büyük olan kişiyi kabul ederiz. Bu kabulden sonra da "Ağabeyin senden kaç yaş küçüktür?" diye bir soruyu sormayız. Ama kişi ağabeyin ne demek olduğunu bilmiyor ve onu küçük kardeş zannediyorsa, "Ağabeyin senden kaç yaş küçüktür?" sorusunu sorabilir.

Bu durumda yapılacak şey, ona cevap vermek değil, ağabeyin tanımını ve kim olduğunu ona öğretmektir. Ağabeyin tanımını öğrendiğinde zaten sorusundan vazgeçecektir. Yok, vazgeçmiyorsa ya inadından ya da ağabeyin tanımını öğrenemediğindedir. Senin Allah hakkındaki sorun da ya inadındandır ya da Allah'ı tanımadığındandır. Eğer Allah'ı tanımak istiyorsan, gel sana yardımcı olalım ve tanıtalım. Ama yok, inadından dolayı soruyorsan bil ki, bu sorunla, "Ağabeyin senden kaç yaş küçüktür?" diyen kişi gibi maskara oluyorsun. Karşındakini sıkıştırmıyor, kendini maskara yapıyorsun. Gel, inadından vazgeç! Allah'ı tanı ve bu maskaralıktan kurtul!

Kadere İman

Kader, kelime olarak, ölçme, takdir etme, biçime koyma ve şekillendirme gibi manalara gelir. Ayrıca, güç yetirdi, muktedir oldu gibi manaları da vardır. Kısaca kader; Allah'ın kaza olarak **takdir ve hükmettiği şeydir**. Kader ile kaza bir manada aynıdır. Kader, Allah'ın takdiri, hükmü, kaza ise bu takdirin infazı, hükmün yerine getirilmesi demektir.

Kader, insanın kesbiyle (bir şeyi kendi iradesiyle yapmasıyla) Allah'ın yaratmasının beraberliğidir. Yani insan bir işe meyleder, iradesiyle o işin içinde bulunur, Allah da isterse o işi yaratır, istemezse yaratmaz.

İki türlü irade vardır:

- 1- Küllî irade: Allah'ın iradesidir. Buna, Allah'ın kudreti de diyebiliriz.
- 2- Cüz'î irade: İnsanın iradesidir.

İrade ve Kader Dengesi:

Allah, insana irade vermiştir. İnsan, iradesi sayesinde mesuliyet sahibi olmuştur. buna göre iyilik yaptığında mükafat, kötülük yaptığında ceza görecektir. İradeyle beraber Allah, insana bir de kader tayin etmiştir. kaderle insan, başına gelen felaketler sırasında ümitsizlikten iyi bir iş yaptığında da, gurura düşmekten kurtulur. Çünkü "kaderim buymuş" der, Allah'a tevekkül eder.

İnsan iradesiyle kader omuz omuzadır. İradeyle insan bir işe meyleder, Allah da o işi iyi olsun kötü olsun yaratır. Kötüyse insan sorumludur. İyiyse, o işi tamamen Allah'a vermek gerekir. Çünkü, yapı itibarıyla insan nefsi iyiliği istemez. İyiliği yaptıran Allah'tır.

Kader ilim türündendir:

Kader, Cenabı Hakk'ın ilminde, yaratılan şeylere biçilen bir plan ve projedir. Birşeyi bilmek ise o şeyi vücuda getirmek demek değildir. Mesela, siz kafanızda bin tane binanın planını tutsanız, yüzlerce fabrikanın projesini tasarlasanız bunlardan hiçbirini sırf kafanızda tuttuğunuzdan dolayı meydana gelmez. Onların meydana gelmesi için, irade ve kudrete ihtiyaç vardır. Allah, o bildiklerini yaratmak için insanın iradesini bir küçük şart olarak kabul eder. Ona göre yaratır.

Bir örnekle açıklarsak, bir mimar binanın projesini çizer ama onun inşaatını ustalar kalfalar işçiler yapar, inşaat anında usta hata yaparsa o hata ve suç ustanındır mimarın değil.

Aynen böylede Allah ezeli ilmiyle bizim kaderimizi biliyor ama irademizi kullanarak kazayı gerçekleştiren biziz. Hayırlı bir iş yapsakta kaderde yazdığı için biliyor şer bir iş yapsakta kaderde yazdığı için biliyor.

Siz zolun kenarında otursanız arabalarda hızlı geçiyor olsa o anda yola bir çocuk koşarak çıksa ne olacağını tahmin edersiniz bir araba bu çocuğa çarpar diye ve araba çocuğa çarpar bu durumda suç sizin mi çocuğunmu?

Siz olayı bilmekle suçlu olmassınız iradenizle verdiginiz karardan sorumlu olursunuz.

Cenâb-ı Hak bizim bu dünyada nasıl hareket edeceğimizi biliyor. Emirlerine uyup uymayacağımızı da biliyor. İmtihana neden lüzum görüyor da bizi dünyaya gönderiyor?

Evet, Allah nasıl hareket edeceğimizi biliyor, bununla beraber imtihan etmek için dünyaya gönderiyor, tâ sırtımıza yüklediği mükellefiyetlere istidat ve kabiliyetlerimizi inkişaf ettirelim. Evet, O bizi yaratırken, tıpkı ma'denler gibi yaratmıştır. Bakır ma'deni, kömür ma'deni, demir ma'deni, altın ma'deni, gümüş ma'deni. İnsan hangi çeşit maden olduğunu ispatlamalıdır iradesiyle.

Musa Aleyhisselâm, “Ya Rabbi, bana adâletini göster” diye duâ eder. Cenâb-ı Allah da kendisine, “Falan çeşmenin yakınında bekle ve olup bitecekleri gözetle” diye vahyeder. Derken, çeşmenin başına bir atlı gelir, atını sulayıp giderken bir kese altın düşürür. Arkadan hemen bir çocuk gelir ve o bir kese altını alıp uzaklaşır. Sonra, çeşmeye bir âmâ (kör gözleri görmeyen) gelir ve o esnada altın kesesini düşürdüğünü farkedenden atlı geri döner. Altınlarını âmâdan ister; âmâ, ne kadar ben almadım derse de dinletemez ve atlı âmâyı öldürür. Hep zulüm gibi görünen bu hâdiselerdeki adâleti Hz. Musa, Cenâb-ı Hakk'tan sorar ve şu cevabı alır:

“Atlı, vaktiyle çocuğun babasının bir kese altınını çalmıştı; böylece o bir kese altını sahibine iâde etmiş olduk. Âmâ ise, vaktiyle atlının babasını öldürmüştü, onu da atlıya öldürterek, kısas uyguladık.” Evet, hakiki sebepler bilinmeyip, dıştan bakılınca serâpâ zulüm görülen hâdiseler zinciri, hakiki sebepleriyle serâpâ adâlet olup çıkıyor. İşte kaderin hükmü de böyledir; onda en ufak bir zulüm ve çirkinlik olmayıp, her hükmü mahza adâlet ve mahza güzelliştir.

Konuyla ilgili ekstra kaynak:

Niçin İbadet Etmeliyiz Kitabı Sayfa 2-4

Niçin İbadet Etmeliyiz Kitabı Sayfa 19

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=Z9bMAKwDsGg>

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=VKM3Ho2UUss>

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=zz0iEok6AWk>

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=51t7vEDQLI8>

Tavsiye Kitaplar:

Allah'a İman (Ali Ünsal)

Allah'a İnaniyorum (Osman Oral)

Kendini Arayan Adam (Halit Ertugrul)

Auf Der Suche Nah Sich Selbst (Halit Ertugrul)